

Régi, mégis új színfolt az iskolai testnevelésben

An Old but New Face in School Physical Education

Molnár Ákos

PTE BTK Oktatás és Társadalom Neveléstudományi Doktori Iskola

PhD-hallgató

ORCID: 0000-0001-8724-1971

Prisztóka Gyöngyvér

PTE TTK Sporttudományi és Testnevelési Intézet

egyetemi docens

ORCID: 0009-0007-9144-7420

Absztrakt

Napjainkban a „homo sedens” életmód Góliátként rombolja az egészséget, a globális kultúraváltás hatására a „homo digitalis” nemzedék igény- és ingerszintje drasztikusan átforgalmódott, így oktatási automatizmusaink átgondolása elengedhetetlen. Vizsgálatainkkal bizonyítékokat keresünk arra, hogy a tánc hatásos eszköz lehet az élményközpontú iskolai testnevelésben, a fizikai aktivitáshoz való pozitív attitűd kialakításához. A mintát 422 testnevelést oktató pedagógus és 106 pécsi testnevelő tanár szakos hallgató alkotta. Az online kérdőív eredményeit a leíró statisztikai számítások után egy- és többváltozós statisztikai eljárásoknak vetettük alá. Eredményeink azt mutatják, hogy a most aktív és a leendő testnevelő tanárok is nyitottak az új mozgásformák alkalmazására. Elismerik a tánc innovatív szerepét, a társas nexusokra, az osztályközösségek kohéziójára gyakorolt erősítő hatását. A pedagógusok több mint fele ugyanakkor nem érzi magát kompetensnek a tánc oktatására, valamint a hallgatók sem érzik, hogy biztos tudással rendelkeznek ezen a területen. Konszenzust mutat az is, hogy a tánc segíti a testnevelés tantárgy iránti belső motiváció kialakítását és szinten tartását. A „digitális detox” hatásos eszközeként javasolható a mindennapos testnevelés rendszerében heti 5 alkalomból 1 táncóra tananyagként történő beépítése. A testnevelőtanár-képzésben a táncos kurzusok oktatása indokolt, ugyanakkor tantárgyi tartalmukban rendszerszintű átalakítás és módszertani kultúraváltás szükséges.

Kulcsszavak: tánc, innováció, tanárképzés, kultúraváltás, iskolai testnevelés

Abstract

Nowadays, the “homo sedentary” lifestyle is, Behemoth-like, destroying health, and the global culture shift has drastically reshaped the needs and stimuli of the “homo digitalis” generation, making it essential to rethink our educational assumptions. Our research investigates whether dance can be an effective tool in experiential physical education in schools to develop positive attitudes towards physical activity. The sample consisted of 422 physical education teachers and 106 physical education students in Pécs. After descriptive statistical calculations, the results of the online questionnaire were subjected to univariate and multivariate statistical procedures. Our results show that both current and future PE teachers are open to new forms of movement. They acknowledge the innovative role of dance, its strengthening effect on social nexuses and the cohesion of class communities. However, more than half of teachers do not feel competent to teach dance and students do not feel confident in their knowledge in this area. There is also a consensus that dance helps to develop and maintain intrinsic motivation for physical education. The inclusion of one dance lesson out of five per week in the daily physical education curriculum can be proposed as an effective form of “digital detox”. In physical education teacher training, the teaching of dance courses is justified, but at the same time both a systemic change in subject content and a change in methodological culture are needed.

Keywords: dance, innovation, teacher education, culture change, physical education in schools

1. Bevezetés

A 21. században a globálisan ható egyes megatrendnek gyorsvonatként rohanó átalakulása következtében a változások és a változtatások korát éljük, az életünk minden területére kiható kultúraváltásnak vagyunk szemtanúi (Steigervald, 2023). Az online énközpontú digitális terek folyamatos és egyre gyorsabb érzelmi szükségletkielégítést biztosítanak, ennek következményeként a cyberszemélyiség létrejöttével a személyiségtorzulás, az érzelmi szabályozás hanyatlása, valamint az interperszonális kapcsolatok drasztikus amortizációja figyelhető meg. A „homo digitalis” nemzedékek olyan makrókörnyezetben nőnek fel, ahol a realitás és a virtuális világ összemosódik és a mesterséges intelligencia kioltja a gondolkodás képességét (Lengyelne et al., 2015). Ehhez társul a mozgásszegény életmód, amely Góliátként tarol és rombolja a szervezetet. „A modern világ azonban a mindennapi élettevékenységekkel nem kínál, s nem kényszerít ki mozgással járó erőfeszítéseket. Kényelmes, ülő életmód jellemzi a mai életet, a gépesített, automatizált világ hőse a homo sedens.” (Gombocz, 2019, 8.) Aktuális oktatási rendszerünk nem a mai digitális nemzedékre íródott (Lengyelne et al., 2015), így az edukáció innoválása kikerülhetetlen folyamat. Ezekre az anomáliákra reflektálni szükséges, oktatási automatizmusaink átgondolása elengedhetetlen nemcsak a köznevelési rendszerben, hanem a tanárképzésben is. A minőségi oktatás elérése csak és kizárólag új módszerek alkalmazásával lehetséges (Csapó, 2000)

a tanulási stílusok figyelembevételével. Az iskolai testnevelés kiváló közösségépítő lehetőséget rejt magában és a felnövekvő nemzedékek fizikailag aktív, sportban gazdag életvezetése kialakításának legfontosabb színtere (Kókai & Csányi, 2021). Az új stratégiák integrálása az iskolai testnevelés oktatásába – a mindennapos testnevelés 2012-től történő bevezetésétől (2011. CXCV. köznevelésről szóló törvény) – a gyakorlatban hatékonyabb ismeretátadást és aktívabb ismeretrögzítést tesz lehetővé. Az iskolai testnevelés oktatásában az innovatív módszertan integrálása nagyban függ attól, hogy a tanárképzési tantárgyi struktúra hogyan épül fel és miként követi a 21. század trendváltozásait. A tánc lehet az az innovatív pedagógiai kulcs, ami utat nyithat a megújuló iskolai testnevelés világába, és alkalmazásával kialakítható az új digitális nemzedékek testnevelés tantárgyhoz való optimális attitűdje (Molnár & Prisztóka, 2022). 2012-ben a mindennapos testnevelés bevezetésekor a tánc nem kapott kiemelt helyet a köznevelés tartalmi szabályozó dokumentumaiban, így a mozgásforma tananyagszintű beépítéséig még hosszú út vezet (Molnár, 2023). Több szempontú vizsgálatainkkal bizonyítékokat keresünk arra, hogy a tánc hatásos eszköze lehet a 21. századi iskolai testnevelés élményközpontú oktatásának, az osztályközösségek koherenciájának, az ideális diák-diák/tanár-diák viszony és a fizikai aktivitáshoz való pozitív attitűd kialakításának.

Ennek megfelelően az alábbi kutatási kérdéseket fogalmaztuk meg:

- K1:** Mi a véleményük a vizsgálatba bevont személyeknek az új, innovatív módszerek integrálásával kapcsolatban a mindennapos iskolai testnevelésbe?
- K2:** Kimutatható-e különbség a testnevelést oktató pedagógusok és testnevelő tanár szakos hallgatók attitűdje között a tánc testnevelés oktatásába való integrálásával kapcsolatban?
- K3:** Egyetértenek-e a pedagógusok és a leendő pedagógusok abban, hogy a tánc hozzájárul az élményközpontú oktatáshoz és segíti az osztályközösségek koherenciájának erősödését?
- K4:** Képesnek érzik-e magukat és elegendő felkészültséggel rendelkeznek-e a táncos mozgásformák oktatására?
- K5:** Szükséges-e továbbképzés indítása a táncos mozgásformák tekintetében?

Kutatásunk négy vizsgálati csoport körében történő adatgyűjtéssel zajlott, amelyek közül jelen tanulmány a testnevelést tanító aktív pedagógusok (N1=422) és a testnevelő tanár szakos hallgatók (N2=106) eredményeinek összehasonlítását tartalmazza. Célja a témakörben felállított kutatási kérdések tágabb kontextusban történő megválaszolása, valamint a kapott eredmények egymással való ütköztetése, amely akár képzési/továbbképzési tartalmak megújítását is eredményezheti.

2. Anyag és módszerek

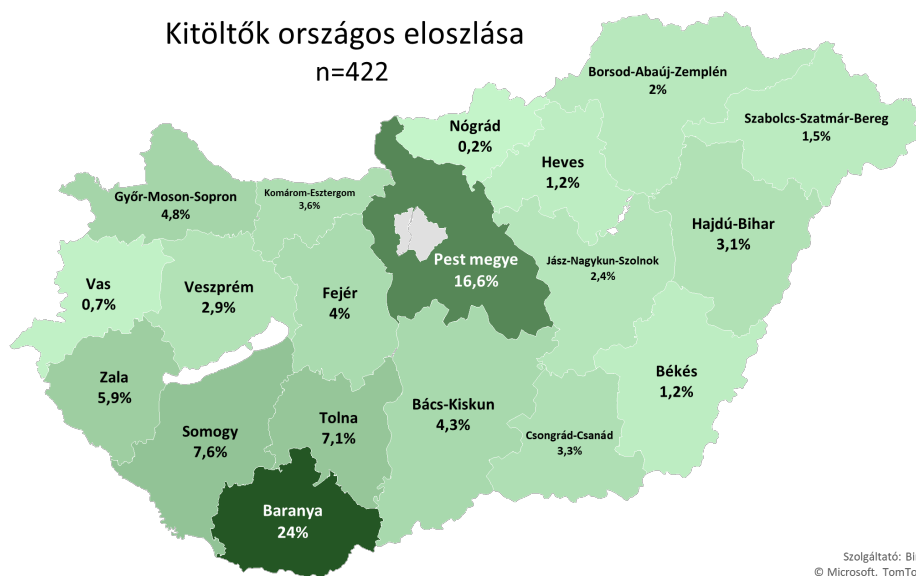
Vizsgálati módszerként a neveléstudományi kutatásokban elterjedt primer kutatási, információszerzési technikát, a kérdőíves felmérést alkalmaztuk (Boncz, 2015). Az online, saját szerkesztésű, anonim kérdőívben nyitott, zárt és 6 fokozatú Likert-típusú kérdések is helyet kaptak.

Jelen kutatás vizsgálati mintáját egyrészt 422 (n1) testnevelést oktató pedagógus alkotja. A nemek és életkorok megoszlása: 265 nő ($43 \pm 11,8$) és 157 férfi ($41 \pm 11,73$). Alapvető kritérium volt, hogy a vizsgált személy Magyarországon aktív pedagógusként, a köznevelési törvény által meghatározott köznevelési intézménytípus bármelyikében oktató-nevelő munkát végezzen. A másik vizsgálati csoportot a Pécsi Tudományegyetem osztatlan (nappali tagozatos) és rövid ciklusú (levelező tagozatos) testnevelő tanár szakos hallgatói képezik. A mintát összesen 106 (n2) hallgató alkotta: 41 nő ($26 \pm 5,65$) és 65 fi ($28 \pm 8,04$), melyből 76 nappali és 30 levelező tagozatos hallgató. A 2023/24. tanévet tekintve ez a létszám a Tanulmányi Osztály objektív adatai alapján a hallgatók 91%-a.

Az eredmények kiértékelésekor először egyszerű leíró statisztikai módszerekkel végeztünk számításokat (gyakoriság, átlag), ezt követően korrelációs számítással (Khí-négyzet próba) vizsgáltuk az összefüggéseket és különbségeket (Mann–Whitney U-teszt) az egyes kérdéskörök vonatkozásában. Khí-négyzet próba alkalmazása mellett azért döntöttünk, mivel mindkét változó kategorikus, azaz nominális, a Mann–Whitney U-teszt tekintetében pedig a csoportképző változó kategorikus, míg a másik változó ordinális. Az általunk alkalmazott Likert-skálák (6 fokozatú) olyan ordinális változók, amelyek a társadalomtudományokban más tudományterületekkel ellentétben elfogadott módon felhasználhatók bizonyos metrikus feltételekkel rendelkező elemzések során is. Ennek megfelelően a problémakör vizsgálatának tulajdonságai miatt alkalmazott Likert-skála típusú kérdéseinkre kapott válaszokat vontuk be a többváltozós statisztikai elemzéseinkbe (Johnson & Creech, 1983; Norman, 2010). A Khí-négyzet próba és a Mann–Whitney U-teszt érvényességének megállapításához Sajtos és Mitev (2007) alapján 5%-os szignifikancia-határértéket alkalmaztunk. A kutatás során kapott adatokat az IBM SPSS 25 Statistics programcsomaggal dolgoztuk fel, majd a táblázatokat és a különféle diagramtípusokat a Microsoft Office Excel program alkalmazásával szerkesztettük.

3. Eredmények

A 1. ábrán a mintába bevont testnevelést oktató pedagógusok területi eloszlása látható vármegyei bontásban. A kitöltők százalékos arányszámaiból leolvasható, hogy a 422 válaszadóból (100%) személyes érintettségből adódóan Baranya vármegyében töltötték ki a legtöbben (24%) az online kérdőívet, valamint a második legtöbb kitöltőt 16,6% a főváros lélekszámából eredően Pest vármegyében sikerült elérnünk és bevonnunk a kutatásba. 15 fő (3,5%) nem nyilatkozott munkahelyét illetően.

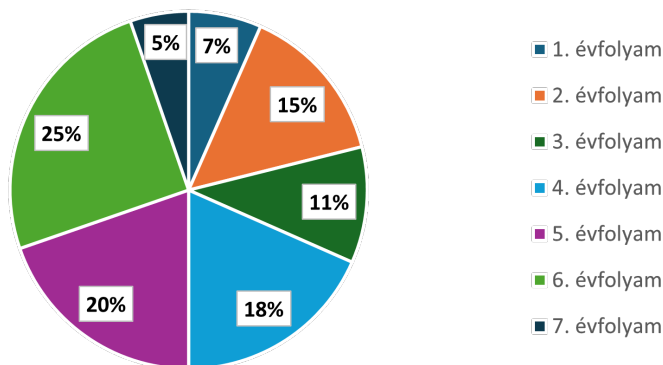

1. ábra: Kitöltők %-os területi eloszlása (saját szerkesztés)

A 2. és 3. ábrán a vizsgálatba bevont pécsi osztatlan nappali és rövid ciklusú levelező tagozatos testnevelő tanár szakos hallgatók évfolyamonkénti eloszlása látható. A kitöltők százalékos arányszámaiból látszik, hogy minden évfolyamról sikerült hallgatókat elérni. A 106 hallgató (100%) közel kétharmada 76 (71,7%) nappali, míg 30 (28,3%) levelező tagozaton végzi egyetemi tanulmányait. A további eredmények vonatkozásában „hallgatóként” kezelve eredményeiket összesítettük.

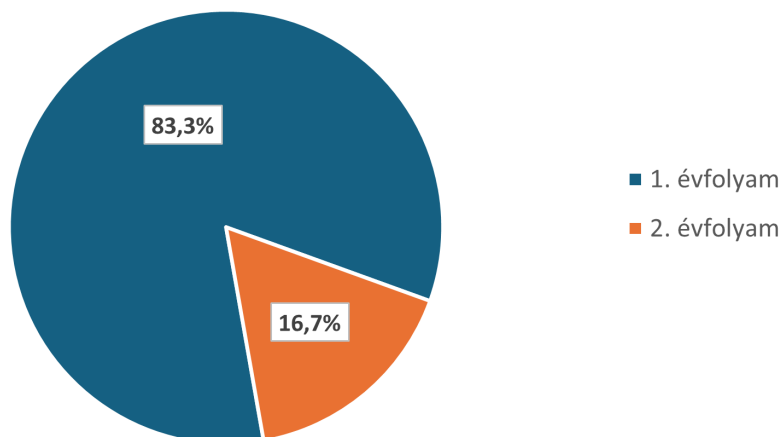
Kitöltő hallgatók évfolyamonkénti eloszlása (nappali)

n=76

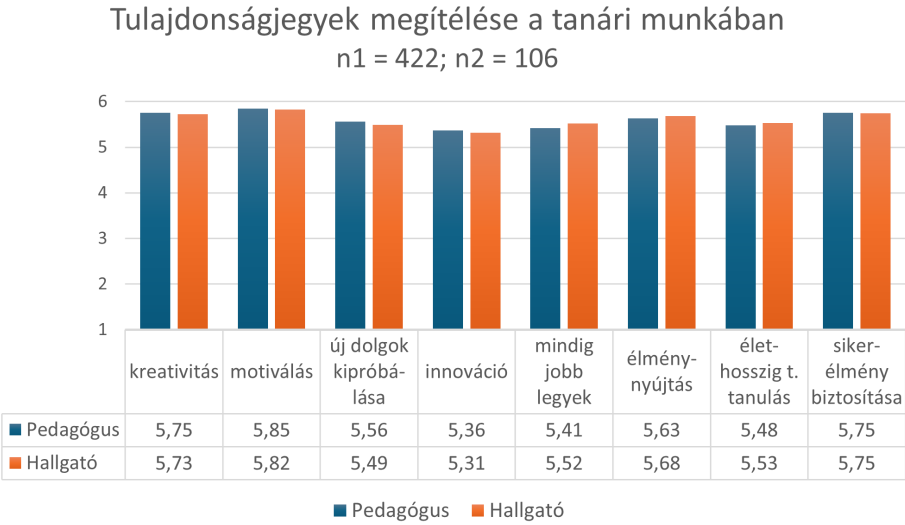
2. ábra: Nappali tagozatos hallgatók %-os évfolyamonkénti eloszlása (saját szerkesztés)

Kitöltő hallgatók évfolyamonkénti eloszlása
(levelező)
n=30

3. ábra: Levelező tagozatos hallgatók %-os évfolyamonkénti eloszlása (saját szerkesztés)

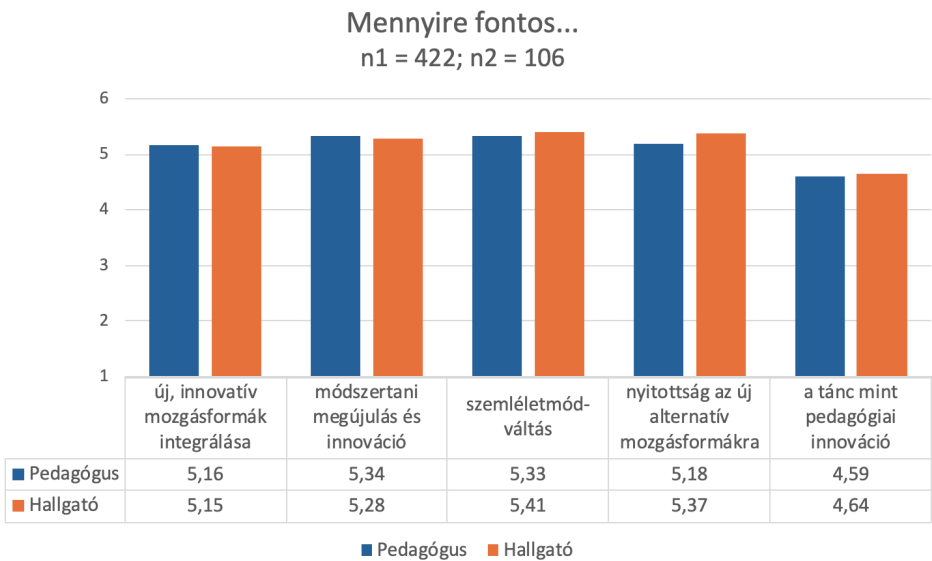
Likert-skálán, 6 fokozatú kérdésben mértük fel, miként vélekednek az általunk felsorolt, a pedagógus szakmában fontosnak ítélt tulajdonságjegyekről a vizsgálatba bevont személyek, majd a két csoport által jelölt válaszok eredményeit összefüggésvizsgálatnak vetettük alá. A 4. ábrán a két vizsgálati csoport által az egyes tulajdonságokra adott válaszainak átlaga olvasható egymással párhuzamba állítva. A Mann–Whitney U-próbával a válaszokat összehasonlítva nem találtunk szignifikáns különbséget egyik item esetében sem. Az eredmények alapján a pedagógusok és a hallgatók konszenzusban leginkább a diákok belső motivációjának a szinten tartását és erősítését tartják a legfontosabb feladatuknak ($n_1 = 5,85$; $n_2 = 5,82$), második helyen teljes egyetértésben ($n_1; n_2 = 5,75$) a tanórákon való sikerélmény nyújtását, míg harmadik helyen a kreativitást ($n_1=5,75$; $n_2 = 5,73$) jelölték meg, amely hozzájárul a munka minőségi elvégzéséhez.

(p < 0,05)	kreativitás	motiválás	új dolgok kipróbálása	innováció	mindig jobb legyek	élmény-nyújtás	élethosszig tartó tanulás	sikerélmény biztosítása
Mann-Whitney U	0,444	0,319	0,343	0,515	0,064	0,587	0,381	0,632

4. ábra: Pedagógusok és tanár szakos hallgatók véleménye (saját szerkesztés)

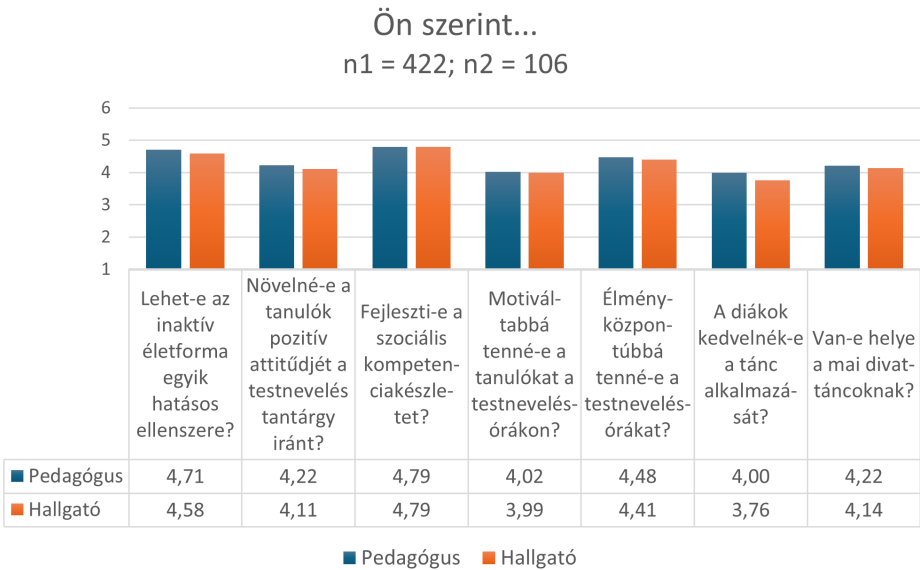
Napjaink felgyorsult és folyamatosan változó világában arra is kerestük a választ, hogy jelenleg a köznevelési rendszerben aktívan praktizáló testnevelést oktató pedagógusok, valamint a jövő testnevelő tanárai milyen attitűddel rendelkeznek a módszertani megújulás, innováció, az új módszerek iránti nyitottság (például a tánc) és szemléletmódváltás tekintetében. Az 5. ábrán a két vizsgálati csoport által az egyes kérdésekre adott válaszainak átlaga látható egymással párhuzamba állítva. A számadatok jól mutatják, hogy mindkét csoport a 6 fokozatú skálán pozitív tartományban jelölt (4-es, 5-ös és 6-os skálaértékek), tehát elismerik a változtatás idő- és szükség-szerűségét. Az átlagértékeket elemezve a pedagógusok a „módszertani megújulást és innovációt” (5,34), míg a hallgatók a tanári munkában történő „szemléletmódváltást” (5,41) jelölték meg első helyen. A két csoport válaszait összehasonlítva többségében nincs szignifikáns különbség a Mann–Whitney U-próbát alkalmazva. Egy item, a „nyitottság az új alternatív mozgásformákra” esetében találtunk szignifikáns különbséget, ugyanakkor mindkét csoport átlagértéke (n1=5,18; n2=5,37) a pozitív tartományban helyezkedik el. Kedvező eredménynek tekinthető, hogy a megkérdezettek többsége – bár kissé megosztottabb véleményt alkotva – szintén a pozitív tartományban jelölt, amit úgy értelmezhetünk, hogy elismerik a tánc innovatív jellegét. Az átlagértékek ebben az esetben n1=4,59; n2=4,64.

(p < 0,05)	új, innovatív mozgásformák integrálása	módszertani megújulás és innováció	szemléletváltás	nyitottság az új alternatív mozgásformákra	a tánc mint pedagógiai innováció
Mann-Whitney U	0,830	0,475	0,511	0,034	0,536

5. ábra: Pedagógusok és tanár szakos hallgatók véleménye (saját szerkesztés)

A 6. ábrán szintén a 6 fokozatú Likert-skála itemekre adott átlagértékek láthatók a tánc iskolai testnevelésben való alkalmazásával kapcsolatban. Az eredményekből kiolvasható, hogy egyetértés van a pedagógusok és a hallgatók körében abban a tekintetben (n1, n2 = 4,79), hogy a tánc fejleszti a szociális kompetenciakészletet, hatásos ellenszere lehet az inaktív (homo sedens) életmódnak (n1 = 4,71; n2 = 4,58), hozzájárulhat a hagyományos testnevelésórák élményközpontúbbá tételéhez (n1 = 4,48; n2 = 4,41), a mai divattáncoknak (például hip-hop alapú mozgásformák, pop, disco, funky stb.) létjogosultsága van a mai iskolai testnevelésben (n1 = 4,22; n2 = 4,14). Alacsonyabb skálaértékeket jelölve, de szignifikáns különbség nélkül a kutatásba bevont személyek egyetértenek abban is, hogy a tánc erősítené a diákok pozitív attitűdjét a testnevelés tantárgy iránt (n1 = 4,22; n2 = 4,11), növelné a tanulók belső motivációját az iskolai testnevelésórákon (n1 = 4,02; n2 = 3,99). Ugyanakkor meg kell említenünk, hogy a testnevelést oktató pedagógusok és a tanár szakos hallgatók többségének választai megosztottak arra a kérdésre, hogy a diákok kedvelnék-e ezt a mozgásformát (n1 = 4,0; n2 = 3,76).

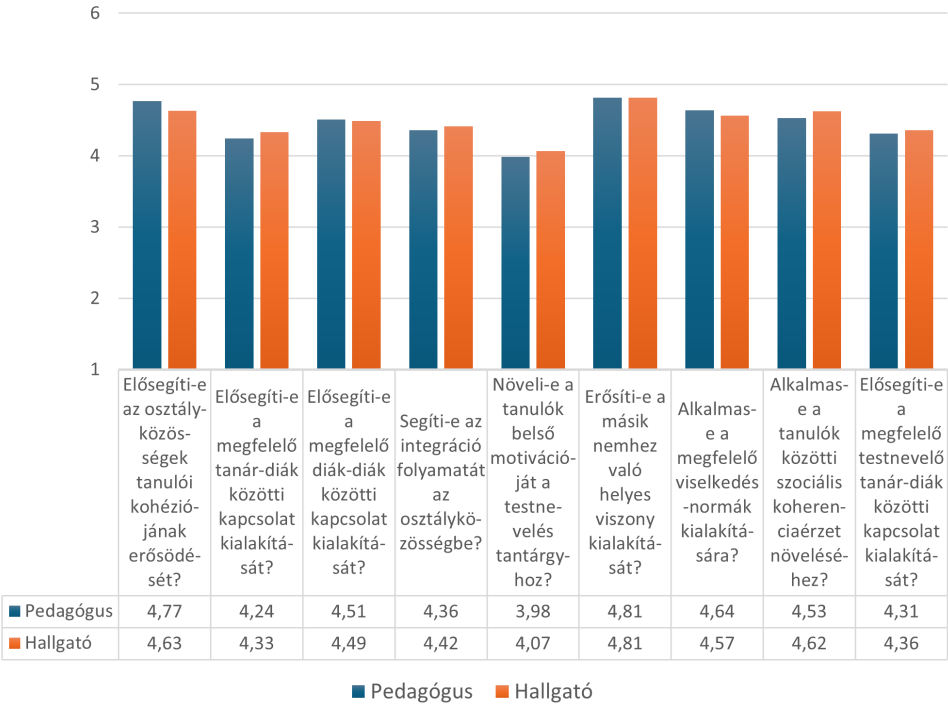
(p < 0,05)	Lehet ez az inaktív életforma egyik hatásos ellenszere?	Növelné-e a tanulók pozitív attitűdjét a testnevelés tantárgy iránt?	Fejleszti-e a szociális kompetenciakészletet?	Motiváltabbá tenné-e a tanulókat a testnevelés-órákon?	Élményközpontúbbá tenné-e a testnevelés-órákat?	A diákok kedvelnék-e a tánc alkalmazását?	Van-e helye a mai divattáncoknak?
Mann-Whitney U	0,226	0,405	0,921	0,701	0,482	0,064	0,568

6. ábra: A tánc iskolai testnevelésben betöltött szerepe (saját szerkesztés)

A 7. ábra világosan szemlélteti a tánc interperszonális (személyközi), a társas nexusokat erősítő, az osztálykohéziót fejlesztő és a társadalom által értékesnek minősített viselkedésnormák kialakítását elősegítő hatásával kapcsolatos vélekedést. Az egyes itemekre adott válaszok átlagértékeit nézve, valamint a két minta összehasonlítása során a vizsgálatba bevont személyek ebben a kérdéskörben is kedvezően vélekednek, többségük a pozitív tartományban jelölt a 6 fokozatú Likert-skálán. Összefüggésvizsgálatot végeztünk a Mann–Whitney U-teszt segítségével, mivel a csoportképző változó kategorikusnak, míg a másik változó ordinálisnak tekinthető. Nem találtunk szignifikáns különbséget az egyes kérdésekre adott válaszok között, így kijelenthető, hogy mind a megkérdezett pedagógusok, mind a testnevelő tanár szakos hallgatók hasonlóan vélekednek. Konszenzus mutatkozik abban, hogy a tánc elősegítené a másik nemmel szemben a megfelelő magatartás kialakítását (n1, n2 = 4,81). Az osztályközösségek kohéziójának erősítését jelölték meg második helyen legmagasabb skála-

értékkel (n1 = 4,77; n2 = 4,63). A harmadik helyen a testnevelést oktató pedagógusok a helyes viselkedésnormák kialakítását jelölték (n1 = 4,64), míg a tanár szakos hallgatók a tánc szociális koherenciaérzetet fejlesztő hatását tartják jelentősnek (n2 = 4,62).

Ön szerint a tánc...
n1 = 422; n2 = 106

(p < 0,05)	Elősegíti-e az osztályközösségek tanulói kohéziójának erősödését?	Elősegíti-e a megfelelő tanár-diák közötti kapcsolat kialakítását?	Elősegíti-e a megfelelő diák-diák közötti kapcsolat kialakítását?	Segíti-e az integráció folyamatát az osztályközösségbe?	Növeli-e a tanulók belső motivációját a testnevelés tantárgyhoz?	Erősíti-e a másik nemhez való helyes viszony kialakítását?	Alkalmas-e a megfelelő viselkedésszociális normák kialakítására?	Alkalmas-e a tanulók közötti szociális koherenciaérzet növeléséhez?	Elősegíti-e a megfelelő testnevelő tanár-diák közötti kapcsolat kialakítását?
Mann-Whitney U	0,480	0,485	0,983	0,723	0,456	0,717	0,542	0,382	0,670

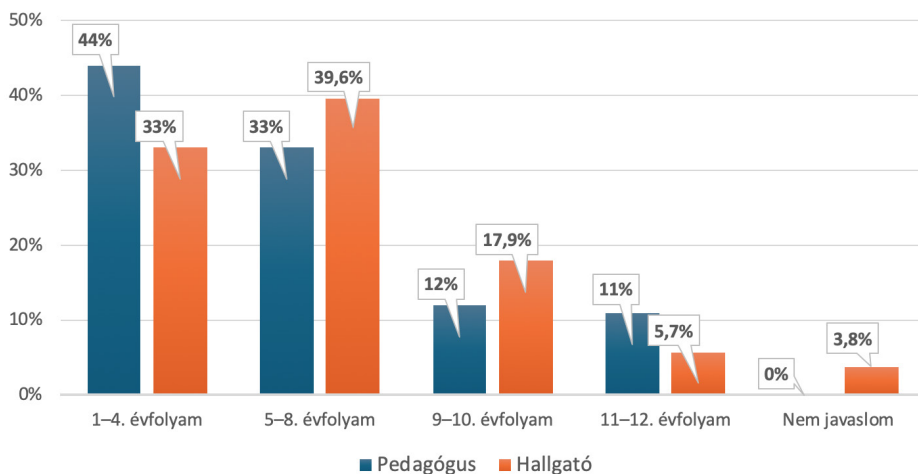
7. ábra: A tánc rendszeres alkalmazásának hatása a mindennapos testnevelésben (saját szerkesztés)

A 8. ábra mutatja, hogy a tánc oktatásának tantervi szintű bevezetésével kapcsolatban a két vizsgálati csoport véleménye eltérő. A testnevelést oktató pedagógusok 44%-a alsó évfolyamon, 33%-a felső évfolyamon, 12%-a középiskolai tanulmányok megkezdésével, míg közel 11%-a 11–12. évfolyamon javasolja. Érdeemes kiemelni, hogy a megkérdezett pedagógusok közül senki sem jelölte meg a „nem javaslom” válaszle-

hetőséget. A tanár szakos hallgatók 33%-a alsó évfolyamon, 39,6%-a felső évfolyamon, 17,9%-a a középiskolai tanulmányok megkezdésével, míg 5,7%-a 11–12. évfolyamon javasolja. A válaszadók csupán elenyésző része (3,8%) nem javasolja a táncos mozgásformák köznevelésben történő bevezetését. Összességében kijelenthető, hogy a nem számottevő kivételtől eltekintve minden megkérdezett elismeri a tánc létjogosultságát a mindennapos iskolai testnevelésben. Az összefüggésvizsgálat elvégzéséhez Khí-négyzet próbát alkalmaztunk, mivel mindkét változó kategorikus, azaz nominális. A kapott eredmény alapján szignifikáns különbség azonosítható ($p=0,001<0,05$) a két csoport között aszerint, hogy melyik évfolyamot javasolják a táncos mozgásformák oktatásának bevezetésére. Úgy tűnik, hogy a gyakorló pedagógusok az alsó tagozatban történő megalapozást tartják elsődlegesnek, míg a hallgatók inkább a felsős korosztály tevékenységi körében gondolkodnak.

Tánc oktatásának bevezetése

$n_1 = 422$; $n_2 = 106$

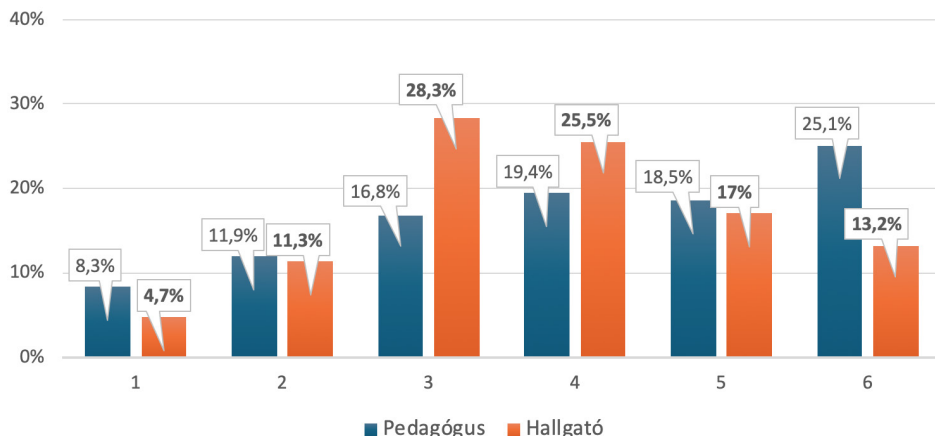

8. ábra: Táncos mozgásformák oktatásának bevezetése (saját szerkesztés)

Megkérdeztük a vizsgálatba bevont személyek véleményét a tánc rendszeres jelleggel – heti egy alkalommal – történő bevezetéséről testnevelésórán, melyet a 9. ábra szemléltet. A testnevelést oktató tanárok 25,1%-a teljes mértékben, 18,5%-a egyetértett, míg 19,4% inkább egyetértett a bevezetéssel kapcsolatban. A tanár szakos hallgatók 13,2%-a teljes mértékben egyetértett, míg 17%-a egyetértett és 25,5% inkább egyetértett a rendszeres alkalmazással. Összességében mindkét csoport többségben a skála pozitív tartományában jelölt ($n_1=63\%$; $n_2=55,7\%$). A Mann–Whitney U-tesztel nincs szignifikáns különbség a két minta válaszai között ($p=0,073>0,05$), vagyis annak átlaga, hogy egyetértenek-e a tánc rendszeres bevezetésével kapcsolatban, nem különbözik.

Tánc rendszeres bevezetése testnevelésórán

n1 = 422; n2 = 106

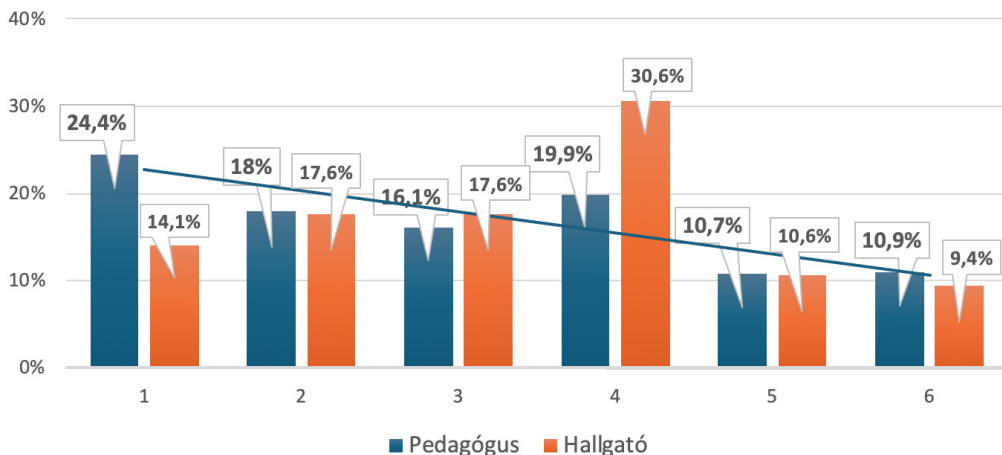

9. ábra: Táncos mozgásformák rendszeres bevezetése (saját szerkesztés)

A 10. és 11. ábra adatai paralel eredményeket mutatnak arra vonatkozóan, hogy a vizsgálatba bevont pedagógusok és a pécsi hallgatók saját bevallásuk szerint nem rendelkeznek megfelelő szakmai tudással és képzettséggel a táncos mozgásformák vonatkozásában, holott a testnevelő tanár szakos egyetemi képzési portfólióban kötelező, illetve szabadon választható kurzusok keretein belül is részesülnek oktatásban. Mindkét ábrában az 1-es, 2-es és 3-as skálaértékek összegzése alapján a megkérdezett pedagógusok 58,5%-a, hallgatók 49,3%-a nem érzi magát szakmailag felkészültnek, valamint a pedagógusok 54,4%-a, a hallgatók 51,8%-a nem érzi magát kompetensnek a táncos mozgásformák oktatásában. A Mann–Whitney U-teszttel nincs szignifikáns különbség a két minta válaszai között, vagyis annak átlaga, hogy mennyire érzik magukat szakmailag felkészültnek ($p=0,54>0,05$) és kompetensnek ($p=0,27>0,05$), nem különbözik.

Szakmailag felkészült-e?

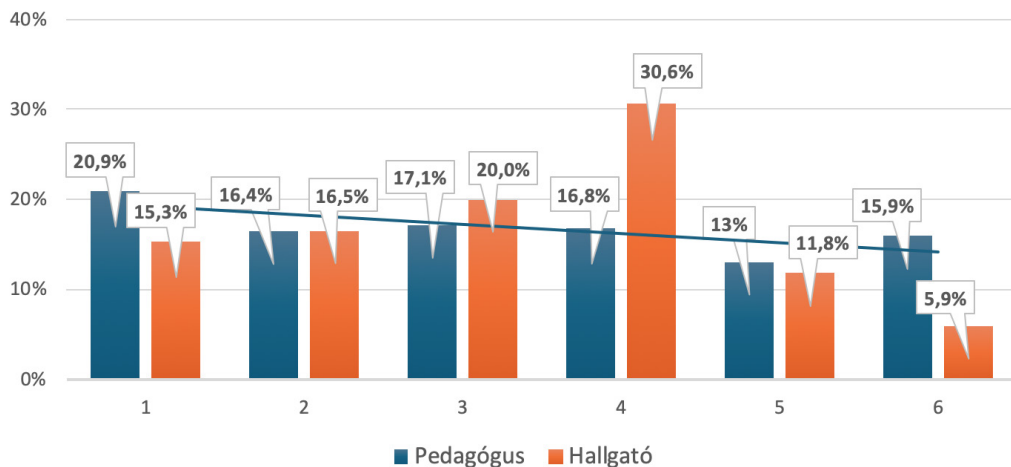
n1 = 422; n2 = 85

10. ábra: Táncos mozgásformák oktatására való felkészültség (saját szerkesztés)

Kompetens-e?

n1 = 422; n2 = 85

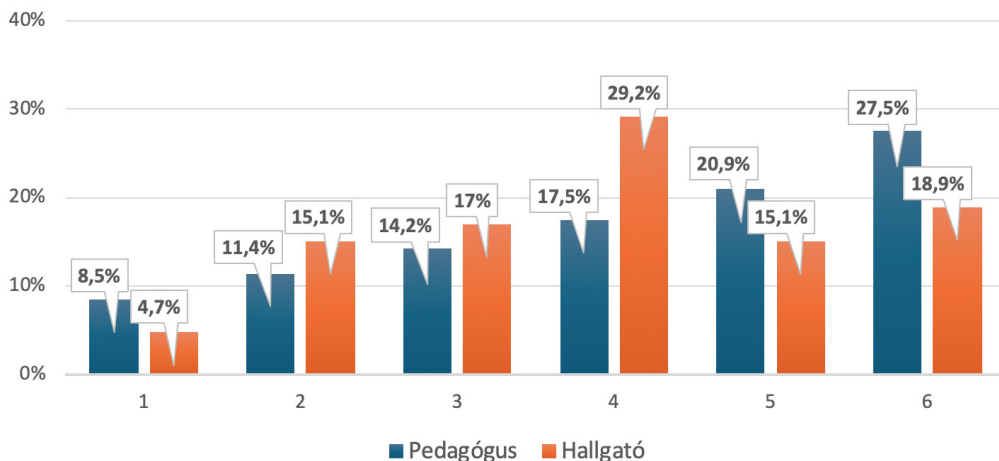

11. ábra: Kompetenciaérzet a táncos mozgásformák oktatására (saját szerkesztés)

Nagy valószínűséggel a kompetencia hiányából adódóan jelenik meg a továbbképzési hajlandóság. A 12. ábra azt mutatja, hogy a válaszadók többsége (n1 = 65,9%; n2 = 63,2%) fontosnak tartja és támogatja akkreditált továbbképzések keretein belül a táncos mozgásformákkal kapcsolatos oktatás indítását (4-es, 5-ös, 6-os skálaértékek). A két item között a Mann–Whitney U-tesztel vizsgálva nincs szignifikáns különbség ($p=0,11>0,05$) a válaszokban, vagyis annak átlaga, hogy mennyire tartják fontosnak a továbbképzéseket, nem különbözik.

Továbbképzés támogatottsága

n1 = 422; n2 = 106

12. ábra: Továbbképzési hajlandóság (saját szerkesztés)

4. Következtetés

Eredményeink alapján a vizsgálatba bevont aktívan praktizáló, testnevelést oktató pedagógusok, valamint a pécsi testnevelő tanár szakos hallgatók véleményei között egyetértés mutatkozik. Mindkét vizsgálati csoport tagjai nyitottak az újabb mozgásformák – jelen esetben a különböző táncok – és oktatási módszerek alkalmazására, ezzel elősegítve a korszerű, innovatív szemlélet és pedagógia alkalmazását a gyakorlatban.

Kölcsönösen elismerik a tánc szerepét a társas nexusok javításában, az osztályközösségek kohéziójának és a tanulók közötti szociális koherenciaérzet erősítésére gyakorolt hatását.

A tánc rendszeres tananyagként történő bevezetésével kapcsolatban megosztottabb véleménynel, de kedvező eredményt kaptunk: a pedagógusok és a hallgatók is támogatják akár az 1 táncóra tananyagszintű beépítését a heti 5 testnevelésórából a köznevelésben.

Arra vonatkozóan viszont eltérő véleményeket kaptunk a két vizsgálati csoportnál, hogy melyik korosztálynál, hányadik osztályban tartják ideálisnak a tánc oktatásának megkezdését. A testnevelést oktatók 44,1%-a inkább már az alsó tagozatban bevezetné a táncos mozgásformákat, míg a tanár szakos hallgatók 39,6%-a 5. osztálytól kezdve a felső tagozatos tanmenetek részévé tenné a táncos mozgásformákat.

Az oktatásukhoz szükséges felkészültséget nézve a pedagógusok és a pécsi hallgatók saját bevallásuk szerint nem rendelkeznek megfelelő szakmai tudással és képzettséggel, melynek orvoslása égető probléma napjaink köznevelési és felsőoktatási rendszerében. Mind a pedagógusok (65,9%), mind a hallgatók (63,2%) fontosnak tartják és támogatják akkreditált továbbképzések megszervezését, ezzel is elősegítve a táncos kompetenciák fejlesztését a tanári munkában. A testnevelőtanár-képzésben a táncos

kurzusok oktatása eddig is a képzés része volt, ugyanakkor tantárgyi tartalmában rendszerszintű átalakítás és módszertani kultúraváltás szükséges.

Egybehangzó a vizsgálatban részt vevők véleménye abban is, hogy a táncok alkalmazása és gyakorlása segíti a testnevelés tantárgy iránti belső motiváció kialakítását és szinten tartását, illeszkedik a köznevelésben lévő korosztály érdeklődési köréhez.

A tánc egyedi formavilágával és letisztult, ámbar komplex tartalmi hálójával generációs kulcsként utat nyithat a mai digitális nemzedék motivációs szférájába. A „digitális detox” hatásos eszközeként javasolható a mindennapos testnevelés rendszerében a heti 5 alkalomból 1 táncóra tananyagként történő beépítése.

Az újgenerációs nemzedék tanár szakos hallgatói igénylik a képzési tartalmak változtatását, felismerve az innovatív eszközök és módszertani felkészítés szükségességét. Ennek egyik megoldási lehetőségét biztosítja a tánc, amely sokszínűségéből adódóan számos formában növelheti a mindennapos testmozgásra való nevelés hatékonyságát.

Jelen kutatással nemcsak a tánc népszerűsítése és társadalmi elfogadottságának növelése a célunk, hanem egyfajta gondolkodásmódbeli szemléletváltás elindítása/elérése is a köznevelési és felsőoktatási rendszerben.

Irodalomjegyzék

2011. CX. köznevelésről szóló törvény. In Magyar Közlöny, 2011(162).
- Boncz I. (2015). Kutatásmódszertani alapismeretek. Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar.
- Csapó B. (2000). A minőségfejlesztés az oktatási rendszer fejlődésének katalizátora. *Iskolakultúra*, 10(1), 75–82.
- Gombocz J. (2019). A testnevelés, az iskolai sport. *Pedagógiai Szemle*, 69(3–4), 7–15.
- Johnson, D. R., & Creech, J. C. (1983). Ordinal Measures in Multiple Indicator Models: A Simulation Study of Categorization Error. *American Sociological Review*, 48(3), 398–407. <https://doi.org/10.2307/2095231>
- Kókai D. & Csányi T. (2021). Új lebonyolítási formák a testnevelésben és az iskolai sportban. Magyar Diáksport Szövetség.
- Lengyelné Molnár T., Kis-Tóth L., Antal P. & Racsko R. (2015). IKT innováció. Eszterházy Károly Főiskola.
- Molnár Á. & Prisztóka Gy. (2022). A tánc komplex hatása a (test)nevelésben. *Testnevelés, Sport, Tudomány*, 6(1–2), 42–48. <https://doi.org/10.21846/TST.2021.1-2.4>
- Molnár Á. (2023). Innovation key in (physical) education – would you like to dance in domestic education policy? In Boros J., Bucher E., Kozma T. & Márkus E. (szerk.), *Régió és Oktatás XV: Civilek és kormányok* (pp. 178–185). Debreceni Egyetemi Kiadó.
- Norman, G. (2010). Likert scales, levels of measurement and the “laws” of statistics. *Advances in Health Sciences Education*, 15(5), 625–632. <https://doi.org/10.1007/s10459-010-9222-y>
- Sajtos L. & Mitev A. (2007). SPSS Kutatási és adatelemzési kézikönyv. Alinea Kiadó.
- Steigervald K. (2023). Generációk harca a figyelemért. Hogyan tanuljunk egymástól, egymásért? Partvonal Könyvkiadó.